

## INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen  
2023-02-10  
Besvaras senast  
2023-02-24

Till statsrådet Niklas Wykman (M)

### **2022/23:188 Underhåll och tillgängliggörande av statliga kulturfastigheter**

Varbergs fästning började anläggas som en medeltida borg i slutet av 1200-talet, och på 1600-talet utformades den till en modern försvarsanläggning i det utförande som vi fortfarande ser. I århundranden har man på fästningen kunnat blicka ut över havet och in emot Varbergs stad och det halländska landskapet.

Fästningen är i dag ett stort besöksmål för hallänningar och turister. Förutom själva befästningen med murar, bröstvärn och bastioner lockar Bockstensmannen, som huserar i Hallands kulturhistoriska museum i en av slottets längor. Enbart museet lockar omkring 100 000 besökare varje år.

Men fästningen har inte alltid varit ett fungerande besöksmål. Efter att fästningen togs bort ifrån landets fasta försvar 1822 började den förfalla. Både stenmurar och vallar föll ihop under 1800-talet. Först under 1910- och 1920-talen genomfördes en omfattande restaurering där de ihopsäckade vallarna och murarna restes upp igen. Hade inte dessa åtgärder gjorts hade fästningen i dag enbart varit en ruin och inte en levande kulturfastighet.

Självklart vill vi aldrig komma tillbaka till det tillstånd som fastigheten hade i slutet av 1800-talet, men risken finns att det är dit vi är på väg. Underhållet av Varbergs fästning sköts nämligen inte på det sätt som byggnaden kräver, vilket gör att den får större och större skador för varje år. Detta har uppmärksammats i flera initierade artiklar i Hallands Nyheter under den senaste tiden.

Ansvarig för Varbergs fästning och andra statliga kulturfastigheter är Statens fastighetsverk. I flera år har fastighetsverket pekat på problemen med underhåll av såväl Varbergs fästning som en rad andra kulturfastigheter, men responsen från regeringen har varit svag. Att statliga kulturfastigheter tillåts förfalla i början av 2000-talet när man för 100 år sedan gjorde stora insatser för att rädda dessa till eftervärlden är naturligtvis inte acceptabelt. Utvecklingen av Kronobergs slottsruin, som tillåtits förfalla så mycket att den inte längre får besökas av allmänheten, förskräcker.

En annan viktig kulturfastighet i Halland är Halmstads slott. Denna byggnad uppfördes på 1600-talet som en representationsbostad åt kung Kristian IV. Slottet är mycket välbevarat och fungerar i dag som bostad, arbetsplats och representationsvåning för landshövdingen i Halland.

Det som Kristian IV inte verkar ha funderat så mycket på när han lät uppföra slottet var dess tillgänglighet för människor med funktionsnedsättningar. De frågorna har ju däremot varit betydligt mer aktuella under de senaste årtiondena, men 400 år efter slottets uppförande är det tyvärr fortfarande inte anpassat för den som är rullstolsburen. Detta innebär begränsningar för vem som kan delta i representation på slottet, vem som kan arbeta där och vem som i framtiden kan fungera som halländsk landshövding.

Att anpassa en kulturfastighet så att den blir tillgänglig även för den som är rullstolsburen är naturligtvis inte helt enkelt, och det kräver noggranna avvägningar mellan bevarande och anpassning. Dock har framgångsrika och pietetsfulla anpassningar gjorts i många kulturfastigheter. Den del av Varbergs fästning som inrymmer Hallands kulturhistoriska museum är ett sådant exempel.

Staten är ägare av ett stort antal kulturfastigheter och därmed ansvarig för såväl underhåll som tillgänglighetsanpassning av desamma. Underhåll och anpassningar sköts av Statens fastighetsverk, men ansvaret vilar naturligtvis på regeringen, som har att styra sina myndigheter. Självklart handlar det både om kompetens och effektivitet hos Statens fastighetsverk, men det handlar också om vilka finansieringsmodeller som är möjliga för att sköta det nödvändiga underhållet och genomföra de nödvändiga anpassningarna.

Hittills verkar det saknas en hållbar strategi för att sköta och finansiera det långsiktiga underhållet av statens kulturfastigheter. På samma sätt verkar det saknas en tydlig ambition kring att anpassa och tillgängliggöra dessa fastigheter även för människor med funktionsnedsättningar. Ansvaret för de här frågorna vilar utslutande på regeringen.

Med anledning av ovanstående har jag följande frågor till statsrådet Niklas Wykman:

1. Vilka konkreta åtgärder avser statsrådet att vidta för att stoppa det pågående förfallet av statliga kulturfastigheter, såsom Varbergs fästning?
2. Vilka konkreta åtgärder avser statsrådet att vidta för att tillgängliggöra de statliga kulturfastigheterna, såsom Halmstads slott, även för den som

- är rullstolsburen?
3. Vilka konkreta åtgärder avser statsrådet att vidta för att säkra den framtida finansieringen av underhåll och tillgänglighetsanpassning av de statliga kulturfastigheterna?

.....

Christofer Bergenblock (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck